

MEERWAARDE WCR TWIJFELACHTIG

Het effect van de Wet controle op rechtspersonen (Wcr) in de strijd tegen financiële criminaliteit is niet vast te stellen. Het is zelfs maar de vraag of de kosten van de wet opwegen tegen de baten, blijkt uit een evaluatie.

DOOR / KEES PIJNAPPELS

Derk van Geel

In opdracht van het ministerie van Justitie en Veiligheid en van het WODC onderzocht Regioplan Beleidsonderzoek of de wet effectief is. De Wet controle op rechtspersonen trad tien jaar geleden in werking en dient om met doorlopend toezicht misbruik van rechtspersonen te bestrijden. Het geautomatiseerde toezicht is gericht op rechtspersonen (zoals nv's, bv's, coöperaties, verenigingen en stichtingen) en personen en bedrijven die een relatie met deze rechtspersonen hebben. Ook buitenlandse rechtspersonen met een hoofd- of nevenvesting in Nederland vallen onder het toezicht.

De Wcr wordt uitgevoerd door de afdeling TRACK van screeningsautoriteit Justis. TRACK levert risicomeldingen en netwerktekeningen aan partijen die betrokken zijn bij opsporing en handhaving. De onderzoekers zijn er niet in geslaagd vast te stellen of en hoeveel de risicomeldingen en netwerktekeningen daadwerkelijk bijdragen aan het bestrijden van misbruik van rechtspersonen. Het effect is niet goed te meten. Evenmin is duidelijk of de Wcr een grotere (of kleinere) bijdrage aan het tegengaan van misbruik van rechtspersonen levert dan andere maatregelen, zoals de preventieve toets door notarissen die vóór de invoering van de Wcr bestond. TRACK brengt geen kosten in

rekening aan afnemers van risicomeldingen en netwerktekeningen. De belangrijkste afnemer is de Belastingdienst, maar ook curatoren maken gebruik van de dienst. Jaarlijks doet TRACK circa driehonderd risicomeldingen en maakt het bijna duizend netwerktekeningen. De afnemers zijn daarover over het algemeen best tevreden, maar de bereidheid om te betalen – en daarmee de dienst kostendekkend te maken – is zeer gering.

Sommige afnemers klagen daarnaast over de complexiteit van de netwerktekeningen en de trage levering, waardoor wettelijke termijnen overschreden kunnen worden. Derk van Geel, advocaat bij act Fort

advocaten in Amsterdam en gespecialiseerd in het insolventierecht, maakte deel uit van de begeleidingscommissie van het onderzoek. Het rapport kraakt de nodige kritische noten, stelt hij vast. 'Belangrijkste bron is het Handelsregister. De koppeling met andere bronnen vindt daarna pas plaats. Dat leidt tot éénrichtingsverkeer. Ook malafide ondernemers die geen rechtspersoon zijn en buitenlandse rechtspersonen vallen hier buiten.'

De onderzoekers van Regioplan Beleidsonderzoek noemen dat dan ook een van de zwakke plekken in de wet, omdat kwaadwillenden zich vrij eenvoudig aan het geautomatiseerde toezicht kunnen onttrekken.